

ІНВЕСТИВАННЯ В АГРОПРОМИСЛОВЕ ВИРОБНИЦТВО

**Борисова В.А., д.е.н., професор,
Сумський національний аграрний університет**

Державною цільової програми розвитку українського села на період до 2015 року передбачено значно збільшити виробництво продуктів землеробства та тваринництва з метою кращого задоволення зростаючих потреб населення в продуктах харчування, а промисловості – у сільськогосподарській сировині. Важливими напрямками вирішення цього завдання є інтенсифікація інвестиційної діяльності, істотне збільшення обсягу інвестицій, консолідація всіх джерел інвестування, за рахунок чого можлива модернізація виробництва, впровадження нових екологічно-чистих технологій тощо.

Потреби в інвестиціях у виробничу аграрну сферу досить значні, тому важливо забезпечити мобілізацію всіх можливих інвестиційних ресурсів. У результаті аналізу існуючих джерел та методів фінансування інвестицій встановлено, що головним критерієм оптимізації співвідношення між власним, залученим та позичковим капіталом повинно бути забезпечення високої фінансової стійкості підприємств та максимізація суми прибутку від інвестиційної діяльності. Вибір методів фінансування інвестицій дозволяє розрахувати пропорції в структурі джерел інвестиційних ресурсів. Найпоширенішими, на нашу думку, є повне самофінансування, акціонування, кредитне фінансування, лізинг та змішане фінансування.

Важливим напрямом еколого-економічного інвестування є переробна галузь, що надасть можливість суттєво збільшити частку переробленої, екологічно чистої сільськогосподарської продукції в загальному обсязі її реалізації, скоротить витрати на її транспортування, зменшить кількісні та якісні збитки від перевезення і зберігання, розширить асортимент. Пріоритетне і цілеспрямоване створення нових, реконструкція і модернізація діючих підприємств переробної промисловості сприятиме прискоренню окупності капіталовкладень та інтенсифікації процесу концентрації капіталу. Адже, як свідчить практика, нестача сировини і продукції є наслідком недостатніх обсягів інвестицій у ресурсоемі технології, що й породжує нестабільність в агропромислових комплексах.

По мірі посилення контролю з боку урядових структур за землекористуванням та станом довкілля розвивається екологічне підприємництво – особлива, специфічна форма суспільно-корисної діяльності, сутність якої полягає у відтворенні ресурсного потенціалу АПК. Економічна доцільність екологічного підприємництва очевидна: це, перш за все, повернення “втрачених” для суспільства природних благ до сільськогосподарського ресурсного обігу, залучення раніше недоступних ресурсів.

Враховуючи світовий досвід економічного вирішення екологічних проблем сільського господарства, ми вважаємо, що стимулом для розвитку екологічного підприємництва в аграрній сфері України повинно стати екологічне інвестиційне податкове стимулювання – залучення інвестицій в екологічно чисті технології та обладнання за допомогою податкових методів.

При визначенні інвестиційної привабливості екологічно орієнтованих підприємств важливу роль грає оцінка економічної ефективності залучення інвестицій. Інтегрована оцінка соціального екологічного та економічного результату інвестиційної діяльності в АПК може бути розроблена за умови, що соціальні та екологічні результати, які виражені натуральними показниками, можна оцінити вартісними. Однак специфічні особливості сільськогосподарського виробництва ускладнюють соціальну, економічну та економічну оцінку ефективності інвестицій в АПК. До найважливіших з них слід віднести нерівномірність використання техніки в часі, структурні зміни ґрунту (водно-повітряний режим, протиерозійна стійкість, розвиток мікрофлори та зоофауни), вплив ряду біологічних факторів, насамперед, хімічний склад повітря в тваринницьких приміщеннях, що супроводжується підвищенням вмістом забруднюючих речовин (аміаку, сірчаного водню, вуглекислого газу) та ін. Соціальні результати в аграрному виробництві іноді мають свій прояв не відразу, а через лаг. Крім того, вони формуються опосередковано, через рослинний та тваринний світ. Спочатку впливу піддається оточуюче середовище повітря, ґрунт, вода, які, у свою чергу, в зміненому вигляді діють на рослинний та тваринний світ, а останні – на людину через продукти споживання. Прояв соціально-еколого-економічних результатів інвестиційної діяльності в аграрній сфері за критеріями оцінки відображено на рис. 1.

Рис. 1. Класифікація критеріїв оцінки соціально-еколого-економічної результативності інвестиційної діяльності в аграрній сфері

Наведена класифікація дозволяє оцінити комплекс соціально-еколого-економічних результативності інвестиційної діяльності в АПК, тобто існує реальна можливість встановлення ступеня впливу кожного критерію на ефективність інвестицій. Пропонується визначати абсолютну економічну ефективності інвестицій за формулою:

$$E_T = \frac{\sum_{t=1}^T (P_t - P_{int} + A_{int} - R_{int} - (M_{int} - M_o) + (W_{int} - W_o) + (OE_{int} - ONE_{int}) / (1 + r)^t) - P_o - A_o - R_o}{\sum_{t=1}^T (1 / (1 + r)^t)}$$

де E_T – абсолютна економічна ефективність інвестицій в ресурсний потенціал;

P_t – прибуток отриманий в t -му році;

A_{int} – амортизаційні відрахування в період t ;

R_{int} – фіксовані рентні платежі, які виникли в результаті здійснення проекту в період t ;

M_{int} – плата за використання сировинної бази за період t ;

W_{int} – розмір фонду заробітної плати за рік t ;

OE_{int} – інші позитивні соціальні ефекти, у вартісному виразі за період t ;

ONE_{int} – інші негативні соціальні ефекти, у вартісному виразі за період t ;

P_o – прибуток отриманий до інвестування (за попередній рік);

A_0 – амортизаційні відрахування до інвестування (за попередній рік),

R_0 – фіксовані рентні платежі до інвестування (за попередній рік);

M_0 – плата за використання сировинної бази до інвестування (за попередній рік);

W_0 – розмір фонду заробітної плати до інвестування (за попередній рік);

I_t – вартість інвестованих засобів t -ому році;

r – ставка дисконту;

t – строк виконання проекту.

Оптимальним варіантом інвестування агропромислового виробництва буде такий проект, який є економічно ефективним та відповідає вимогам критеріїв оцінки соціально-еколого-економічної ефективності.

Література.

1. Данилишин Б.М. Інвестиційна політика в Україні / Б.М. Данилишин, М.Х. Корецький, О.І. Дацій. – Донецьк: Юго-Восток, Лтд, 2006. – 292 с.

2. Дем'яненко М.Я., Гудзь О.Є., Стецюк П.А. Оцінка кредитоспроможності агроформувань: монографія / М.Я. Дем'яненко, О.Є. Гудзь, П.А. Стецюк. – К.: ННЦ ІАЕ, 2008. – 300 с.

3. Кісіль М.І. Розвиток наукових досліджень з інвестиційних проблем в аграрному секторі економіки / М.І. Кісіль. // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія “Фінанси і кредит”. – 2006, №1. – С.139-146.

РОЗВИТОК СТРАХУВАННЯ ВРОЖАЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

**Тарельник Н.В., аспірант,
Сумський національний аграрний університет**

З кожним роком державна допомога сільгоспвиробникам в Україні стає все менш відчутною. Одним з ефективних засобів захисту від ризиків, яких господарство не в змозі уникнути, але негативні наслідки яких він бажає пом'якшити, є страхування. Однак сільгоспвиробники відносяться з недовірою до страховиків.